

© Bu kitabın yayın hakları
Analiz Basım Yayın Tasarım Gıda Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.nindir.

Birinci Basım: Haziran 2012

Teknik Hazırlık: Analiz Basım Yayın
Baskı: Analiz Basım Yayın • 0212 501 82 87
Yayıncı ve Matbaa Sertifika No: 14071

ISBN: 978-975-343-640-3

KAYNAK YAYINLARI: 619

Yıldırım Koç ANAYASALARIMIZDA EMEKLİLER VE SENDİKALAR

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM GIDA
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Meşrutiyet Cad. Kardeşler Han No: 6/3
34430 Galatasaray-İstanbul
web adresi: www.kaynakyayinlari.com
e-posta: iletisim@kaynakyayinlari.com
Tel: (0212) 252 21 56-99 Faks: (0212) 249 28 92

	SONUÇ	115
	KAYNAKÇA	135
	YAŞAMÖYKÜSÜ	141
İÇİNDEKİLER		
KISALTMALAR	7	
GİRİŞ	9	
I. BÖLÜM		
KANUNU ESASİ'DEN AKP İKTİDARINA KADAR		
OLAN SÜREÇTEKİ GELİŞMELER	11	
1876 Kanunu Esasi	11	
1876 Kanunu Esasisi'nde 1909 Değişikliği	15	
Teşkilatı Esasiye Kanunu (1921)	16	
1924 Anayasası	17	
1961 Anayasası	19	
1961 Anayasası'nda 1971 Değişikliği	31	
1982 Anayasası	33	
Anayasa Değişikliği (1995)	82	
II. BÖLÜM		
ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİN		
DOĞRUDAN UYGULANIRLIĞI	89	
III. BÖLÜM		
AKP İKTİDARI DÖNEMİNDEKİ GELİŞMELER		
AKP'nin 2007 Kasım Anayasa Taslağı	93	
Anayasa'da 2010 Değişiklikleri	95	
	5	6

GİRİŞ

Günümüzde sendikal hak ve özgürlüklerden söz edildiğinde, yalnızca örgütlenme, toplu pazarlık ve grev hakları akla gelmez. Toplantı ve gösteri yapma, keyfi tutuklamanın önlenmesi, kurulan sendikaların yapı, işleyiş ve çalışmalarına müdahale edilmemesi, işyerinde sendika karşıtı ayrımcılığa karşı korunma, üst örgütler oluşturma, uluslararası örgütlere katılma gibi haklar ile söz ve ifade özgürlüğü de temel sendikal hakları tamamlayan önemli haklardır.¹ Ancak bu çalışmada, yalnızca anayasalardaki örgütlenme, toplu pazarlık ve grev hakları ele alınacaktır. Sendikaların siyasal alandaki faaliyetleri de örgütlenme hakkının bir unsuru olarak değerlendirilecektir.

Örgütlenme hakkı yalnızca sendika kurma hakkıyla sınırlı değildir. İşçiler, sendikaların yanı sıra dernekler, siyasal partiler, vakıflar, yardımlaşma sandıkları, kooperatifler ve çeşitli başka tür araçları veya kurumları kullanarak örgütlenebilirler. İşçi sınıfı tarihinde kooperatiflerin veya yardımlaşma sandıklarının veya herhangi bir derneğin de etkin bir mücadele aracı olarak kullanılmasının

¹ Sendikal hak ve özgürlüklerin kapsamı konusunda ayrıntılı bir sınıflandırma için bkz. International Labour Office, *Freedom of Association, Digest of Decisions and Principles of the Freedom of Association Committee of the Governing Body of the ILO*, Fifth (Revised) edition, Geneva, 2006; ILO, *Freedom of Association and Collective Bargaining, Report of the Committee of Experts on the Application of Conventions and Recommendations, International Labour Conference, 81st Session*, Geneva, 1994.

örnekleri vardır. Ancak bu çalışmada bu örgütlenme araçlarından yalnızca dernekler ve sendikalar ele alınacaktır.

Sendikal hak ve özgürlükler anayasada, yasalarda, kanun hükümünde kararnamelerde, tüzük ve yönetmeliklerde ve hatta Bakanlar Kurulu kararlarında düzenlenebilir. Bu çalışmada yalnızca anayasalardaki düzenlemeler ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Ayrıca sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumlarında da sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılması kısıtlanabilir. Bu nedenle, anayasalarda sıkıyönetim ve olağanüstü hal durumunda yetkililere verilen yetkilere de değinilecektir.

SONUÇ

Türkiye işçi sınıfı 1876, 1921, 1924, 1961 ve 1982 anayasalarının hazırlanma sürecinde ve bu anayasalarda önemli değişikliklerin yapılması sırasında bağımsız bir güç olarak kendi sınıf çıkarları doğrultusunda davranmadı. Günümüzde yeni anayasa tartışmalarında da şimdilik benzer bir durum geçerlidir. İşçi sınıfının çok büyük bölümü yeni anayasa yapma girişimlerine sınıf kimliklerini öne çıkararak sınıf çıkarları bakış açısından değil, etnik, inanç, siyasal görüş bakış açılarından yaklaşmaktadır. İşçilerin ve kamu çalışanlarının çoğu, bugün anayasa tartışmalarıyla ilgilenmemektedir bile. İşçi sınıfı saflarında yaygın bir sessizlik ve duyarsızlık hâkimdir.

Ancak bu durum, 2012 yılından itibaren değişecektir. Demokratik devrimi yok etme doğrultusundaki yeni anayasa girişimlerine karşı koyma, hayatın zorladığı sınıf mücadelesinin bir unsuru haline gelecektir.

1924, 1961 ve 1982 anayasalarının ortak yanı; a) iktisadi ve siyasi olarak bağımsız bir ulus-devleti b) milli kimliği ve bilinci gelişmiş bir milletin bütünlüğünü c) kulluk yerine özgür yurttaşlığı kabul etmesi ve güçlendirmeye çalışmasıdır. 1961 Anayasası bu amaçlara demokratik yollardan ulaşmaya çalışırken, 1982 Anayasası baskıcı ve diktatörcü bir anlayışla ve emperyalizmin çıkarlarıyla çelişmeyecek bir yaklaşımla biçimlendirilmişti. Ancak bugün emperyalistlerin ve AKP'nin gündeme soktuğu anayasa, Türkiye'de demokratik devrimin 1876'dan başlayan kazanımlarını yok etmeyi amaçlayan ve geçmiştekilerden temelden farklı, yeni bir anayasadır.

Türkiye'de demokratik devrim, emperyalizme karşı mücadele temelinde bir ulus-devlet yaratma, bir millet yaratma ve kulları özgür vatandaşa dönüştürme mücadelesidir. Yeni Anayasa girişimi ise ulus-devleti parçalama, milleti etnik kimlik ve inanç temelinde bölüp iç savaş yaratma ve insanları emperyalizmin, cemaat/tarikat şeyhlerinin, aşiret reislerinin, toprak ağalarının ve kapitalistlerin kulu/kölesi yapma çabasının ürünüdür.

Ne yazık ki, günümüzdeki sendikal üst örgütlerin bir bölümü bu sürecin farkında değildir, bir bölümü ise bu süreci desteklemektedir.

Bu konuda çeşitli raporlar hazırlanmıştır.¹ Bu kitapta bu raporlar incelenmeyecektir. Ancak bu raporlarda demokratik devrimin kazanımlarının korunması konusunda bir duyarlılık gözükmemektedir. Bazı örgütlerin raporlarında ise emperyalistlerin ve AKP'nin niyet ve talepleri doğrultusunda bir anlayış hâkimdir.

İşçi sınıfı ise hem emperyalistlerin ve AKP'nin çabalanna hem de bazı konfederasyonların duyarsızlığına, bazılarının ise demokratik devrimi yok etme girişimlerine ortak olmasına karşı bir tepki göstermemektedir.

1 Türk-İş, *Anayasa Hazırlıklarına İlişkin Türk-İş Görüş, Tespit ve Önerileri*, Ankara, Aralık 2011, 4 sayfa; Hak-İş, *Hak-İş Konfederasyonu Önerisi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (30 Aralık 2011)*, Ankara, 2011, 56 sayfa; DISK, *Özgürlükçü-Eğitilmiş Demokratik ve Sosyal Yeni Bir Anayasa İçin Temel İlkeler (Anayasa Raporu)*, İstanbul, Haziran 2009, 108 sayfa ve 29 Aralık 2011 tarihli basın açıklaması; Memur-Sen, *Sahadan Yeni Anayasaya, Algi, Bekleniti ve Talepler*, Yayın No.13, Ankara, Ekim 2011, 351 sayfa; Memur-Sen, *Uluslararası Anayasa Kongresi, 22-23 Ekim 2011, Bildiriler*, Yayın No.14, Ankara, Aralık 2011, 279 sayfa; Memur-Sen, *Yeni Anayasa Raporu-II*, Yayın No.15, Ankara, Aralık 2011, 95 sayfa; Türk Dayanışma Konseyi (Türkiye Kamu-Sen ve diğer örgütler), *Anayasa'da Temel İlkeler Çalıştayı- Kasım 2011*, Ankara, 2012, 62 sayfa; KESK, *KESK'in Anayasa Sürecine İlişkin Raporu*, Ankara, 31 Aralık 2011, 9 sayfa; Memur-Sen, *Özgür Birey, Sivil Toplum, Demokratik Devlet, Yeni Anayasa Raporu*, Yayın No.5, Ankara, 2009, 79 sayfa; Memur-Sen Diyanet-Sen, *Yeni Anayasada Din ve Vicdan Hürriyeti*, Ankara, Ekim 2011, 92 sayfa; Memur-Sen Eğitim-Bir-Sen, *Nasıl Bir Anayasa İstiyoruz? Görüş ve Öneriler*, Ankara, 2008, 16 sayfa; Türk-İş Şeker-İş, *Şeker-İş Sendikası'nın Yeni Anayasa ve Yeni Toplumsal Sözleşme Karşısındaki Talepleri*, Ankara, 2011, 16 sayfa; Türk-İş Basisen, *Görüş, 15 Kasım 2011, 2 sayfa*; Türkiye Kamu-Sen Türk Eğitim-Sen, "Milli Anayasa", *Eğitim Sesi*, Ocak 2012 Özel Sayısı.

Yürüyüşü ile zirveye ulaşan ve 1990'lı yıllarda da yaygın grevler ve gösterilerle ve genel grev girişimleriyle önemli bir mücadele deneyimine sahipti.

Ancak 2002 Kasım'ından sonra bu mücadelede ciddi bir gerileme yaşandı.

2009 yılının son aylarında ve 2010 yılının ilk üç ayında özellikle Tekel işçilerinin mücadelesiyle yaşanan hareketliliğin, yükselen genel ve sürekli bir dalgalan habercisi olmadığı ortaya çıktı.

Bu durumda, işçi sınıfının kendiliğindenci hareketinin hangi koşullarda doğduğunu anımsamakta yarar vardır.

İşçi sınıfının, siyasal önderlik olmaksızın kendiliğindenci hareketinin gelişmesinin bazı nesnel önkoşulları bulunmaktadır. Ayrıca, doğru ve etkili bir siyasal önderlik olsa bile, bu koşullar oluşmadan işçi sınıfı harekete geçmez. Mao Zedung'un 5 Ocak 1930 tarihli mektubundaki ifadesiyle "tek bir kıvılcım bir bozkır tutuşturabilir". Ancak unutulmaması gereken nokta, bunun önkoşulunun "bozkırdaki otların kurumuş olması" olduğudur. Bozkır kurumuşsa, kıvılcımlarla bozkır kurutulamaz ve tutuşturulamaz.

Bu nesnel önkoşullar oluşmadan, sayıları ve nüfus içindeki oranları artsa bile, ücretlilerin kitlesel biçimde yaygın eylemler yapması olanaksızdır. Ekonomik durgunluk ve buhranlar, siyasal sorunlar, savaşlar, iç savaşlar ve diğer bazı etmenler, işçi sınıfının örgütlenme ve mücadele çizgisinde yükselme ve alçalmalara, birleşme ve bölünmelere, ilerleme ve gerilemelere neden olur.

İşçi sınıfının mücadelesinin kitlesel biçimde kendiliğinden gelişmesinin birinci önkoşulu ciddi düzeyde mutlak yoksullaşmadır, çok önemli hak kayıplarıdır. Gerçek gelirlerde ve mevcut haklarda önemli bir geriye gidis yaşıyorsa, tepki eğilimi gelişir.

Bazı durumlarda mutlak yoksullaşma tehdidi çok somut ve kesindir. Bu durum da eylem eğilimini güçlendirir. İşçiyi eyleme iten, yaşam standardının düşüklüğü veya yüksekliği değil, bu standardın

Bunun çeşitli nedenleri vardır.

2002 yılından 2012 yılına kadar işçi sınıfını pasifleşiren bazı gelişmeler, 2012 yılından itibaren tersine dönmektedir.

Bu süreçte, demokratik devrime bir saldırı biçiminde ortaya çıkan yeni anayasa girişimine karşı geniş bir emek cephesi oluşturulmuş olmalıdır. Bu çabada bir süredir çeşitli yörelerde toplanan Anayasa Forumları'nın büyük katkısı söz konusudur.

Bu dönüşümü kavrayabilmek açısından, 2002- 2012 döneminde işçi sınıfının tavrını etkileyen gelişmelere özetle bakmakta yarar vardır.

Türkiye 1983- 1991 döneminde ANAP iktidarlarını, 1991- 2002 döneminde koalisyon hükümetlerini ve 2002 Kasım'ından günümüze kadar da AKP iktidarlarını yaşadı, yaşıyor.

İşçi sınıfı bu on yıllık dönemde önemli hak kayıplarına uğradı. Ayrıca ülkede demokratik hak ve özgürlüklere yönelik önemli saldırılar da yaşandı ve hâlâ yaşıyor. Ancak işçi sınıfının bu gelişmeler karşısındaki tepkisi çok yetersiz kaldı. Ara sıra gündeme gelen eylemlerin gücü ve etkisi sınırlıydı. Eylemler genellikle, güç gösterisinden çok, güçsüzlük gösterisi biçiminde gelişti. Bazı sendikalar, alınan ve açıklanan eylem kararlarına karşın, hiçbir eyleme hiçbir biçimde katılmadı. Konfederasyonlar, alınan eylem kararlarına katılmayan sendikalar hakkında herhangi bir soruşturma açmadı, herhangi bir yaptırım uygulamadı. Sendikalar, uygulamaya çalıştıkları eylemlere katılmayan üyelerini cezalandırmadı, teşhir etmedi, hatta uyardı bile. Etkisi olmayan bu çabalar, hükümetin politikasını değiştirmeye yetmedi.

İşçilerin/memurların ve ayrıca emeklilerle işsizlerin büyük bölümü de gerek milletvekili seçimlerinde gerek yerel seçimlerde AKP'ye oy verdi.

İşçi sınıfımız, son 30 yıllık dönemde, 1986 grevleriyle başlayan 1989 bahar eylemleriyle yaygınlaşan, 4- 8 Ocak 1991 Madencilik

düşmesi veya düşme tehlikesidir. Ancak bu düşüş, işçinin diğer aidiyetleriyle (kimlikleriyle) bağlantılı bir sorunun sonucuysa, kitlelerce "kabul edilebilir" nedenlere bağlansa ve diğer sınıf ve tabakalar da aynı sorunu yaşıyorsa, mutlak yoksullaşmaya karşın önemli bir tepki geliştirebilir.

Toplumda diğer kesimler zenginleşirken, işçilerin/memurların koşullarının iyileşmemesi (nispi yoksulluk) durumunda ise mücadele eğilimi daha zayıftır.

Ücretlerdeki mutlak (gerçek) düşüş işçi/memur kitlelerince kolayca algılanabilir. Ancak bazı ekonomik, siyasal ve toplumsal gelişmelerin gerçek ücret düşüşlerine ve diğer alanlarda hak kayıplarına yol açacağı tespitini yapmak, bu konuda işçileri önceden bilgilendirmek, bilinçlendirmek ve harekete geçirmek, işçi sınıfı örgütlerinin ve özellikle de sendikaların ve siyasal partilerin görevidir.

Yüksek oranlı enflasyon, sürekli bir mutlak yoksullaşma tehdidi oluşturduğundan, enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde eylemlilik eğilimi güçlenir. AKP döneminde enflasyonun kontrol altına alınması ve Merkez Bankası'nın öncelikli görevinin enflasyonu kontrol altında tutmak olarak belirlenmesi, bu dönemdeki eylemsizliğin nedenlerinden biridir.

Mutlak yoksullaşmanın bir biçimi, işçinin gerçek gelirinin düşmesidir. Diğer biçimi ise, işçinin gerçek gelirinde önemli bir düşme yaşanmazken, işsizliğin artmasına bağlı olarak ailenin gerçek gelirinde bir düşmedir. İşsizlikle bağlantılı mutlak yoksullaşma, eylemlilik eğilimi yerine, özellikle cemaat/tarikat ve etnik köken bağları aracılığıyla iş bulma çabasının ön plana çıkarrı, çaresiz insanı kullar hiyerarşisinin en altına iter.

İşçi sınıfının mücadelesinin gelişmesinin ikinci önkoşulu hâkim sınıflar cephesinde, hükümette, devlette bir gedik veya çatlaktır. İşçi sınıfı, hayatın zorlamasıyla mücadeleye girdiğinde başarı şansını sezerse veya böyle bir izlenim edinirse, kitlesel biçimde kendiliğinden harekete geçer. Bu durum ise ancak hâkim sınıfların, hükümetin

metin, devletin zayıflamasıyla mümkündür. Kapitalizmin krizleri ve savaşlar böyle durumlar yaratabilir. Ayrıca hâkim sınıflar arasındaki iç kavgalar, iktidar mücadeleleri, etnik veya inanç temelli saf-laşmalar, uluslararası gelişmeler ve dış müdahaleler de bu süreci doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilir.

Hâkim sınıflar cephesinde bir zayıflama olmadan yaşanan mutlak yoksullaşma, toplumsal patlamalara değil, toplumsal çürümeye yol açar. Hırsızlık, soygun, gasp, rüşvet, fuhuş, içki, uyuşturucu, şans-talih- kader oyunları, akıldışı davranışlar (türbelerden medet umma, fal, vb.) yaygınlaşır. İnsanlar, geçimlerini sağlayabilmek için ikinci bir işte çalışmaya başlar ve tükenir. Sosyal güvenlik sisteminin zayıflatıldığı koşullarda çeşitli biçimleriyle sadakaya dayalı yaşamlar yaygınlaşır; insan onuru sistemli bir biçimde çignenir. Çaresizleşen insanlar, cemaatlere/tarikatlara veya etnik kökene dayalı ilişkilere sığınır, o ilişkiler sayesinde ayakta durmaya çalışır ve bu süreçte kullanır; etnik kimlik ve inanç kimliği, sınıf kimliğinin önüne geçer.

Sıradan bir işçi veya memur için, ülkenin bağımsızlığı, demok-rasi, eşitlik, özgürlük gibi kavramların fazla bir önemi yoktur. Karşımızdaki işçi veya memur, feodal kalıntıların ve kapitalizmin biçimlendirdiği insandır. Bu insanlar içinden ancak küçük bir bölü-mü, sömürsüz ve baskısız bir dünya için karşılık beklemeden mü-cadeleyi göze alır. Sıradan bir işçinin veya memurun veya esnafın-sanatkarın, köylünün, bağımsızlık, demokrasi, eşitlik ve özgürlük mücadelesine girmesi, ekonomik durumunu korumak ve geliştirmek için başka hiçbir çaresinin kalmadığı noktadadır.

Feodal kalıntılar ve kapitalizm, çıkarıcı, bireyci, bencil, tezgâh-çı, hesapçı insanlar yaratır. Bu insanlar ancak başka çareleri kalmadığından feodal kalıntılara, emperyalizme, kapitalizme karşı müca-deleye girdiklerinde, dünyayı değiştirmeye çalışırken kendilerini de değiştirir, geliştirirler.

Günümüzde işçi sınıfının sessizliğinin bir nedeni, iş sahibi ve özellikle sendikalarda örgütlü kesimlerin önemli bir mutlak yoksul-

laşma yaşamamaları ve hatta gerçek gelirlerde küçük oranlarda artışın görülmesidir.

Artan işsizler ailelerin toplam gelirlerinin düşmesine yol açmak-tadır. Ancak iş sahibi işçilerin net gerçek ücretlerinde ve memurlar-ın net gerçek aylıklarında önemli bir düşme yaşanmamaktadır.

DPT'nin (Devlet Planlama Teşkilatı) 2012 Yılı Programı'na gö-re, 2002- 2012 döneminde kamu işçisinin ücreti aşağı yukarı aynı kaldı. Özel sektör işçisinin ücreti bir parça arttı; memur aylıkları ve asgari ücrette önemli bir artış sağlandı. Emekli aylıkları da gerçek anlamda yükseldi. DPT'nin bu verileri büyük ölçüde doğrudur.

1989 yılında Bahar Eylemleri, işçilerin net gerçek ücretlerinin 1980 yılından 1988 yılına kadar 100'den yaklaşık 34'e düşmesi sonu-cunda patlak vermişti. Tekel işçilerinin 78 günlük eyleminin arkasın-da, net gerçek gelirlerinin yaklaşık üçte bire inmesi olgusu yatıyordu.

Bugün böyle bir mutlak yoksullaşma yoktur. Ayrıca, tüketici kredileri ve kredi kartları aracılığıyla işçiler/memurlar/emekliler 2002-2012 döneminde gerçek gelirlerinin üstünde bir harcama ger-çekleştirebildiler. Borçlanarak da olsa, konut, araba ve çeşitli daya-nıklı tüketim mallarını alabildiler. Bu süreçte TOKİ'nin (TC Başba-kanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı) etkili rolü, AKP'ye puan ka-zandırdı. Ancak emekçi sınıf ve tabakalar, borçlanmanın bedelini özellikle 2012'den itibaren hissetmektedir.

Ayrıca AKP iktidarının sağlık alanında izlediği özelleştirme poli-tikası kısa vadede sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırdı. Bir ara sayıları 14 milyona varan ve hiçbir ciddi denetimden geçmeyen ye-şil kartlılar da, onlara parasız sağlık hizmeti sağlayan bu uygulamadan son derece memnundu. Kamu sağlık hizmetlerinin zayıflatıl-ması ve ticarileştirilmesi sürerken, insanlar özel sağlık kuruluşları-na yönlendirildi. 2002-2011 döneminde bu uygulama geçici bir ra-hatlık ve memnuniyet yaratmışken, sağlık harcamalarındaki büyük artış, 2012 yılından itibaren sağlık hizmetlerinden yararlanan kişi-lerin katkısında artışlara yol açtı. AKP'nin 2007 ve 2011 milletve-

kili genel seçimlerindeki başarısının ardındaki nedenlerden biri, sağlık hizmetlerindeki özelleştirme uygulamalarıdır. AKP, sağlık hizmetlerinde, sorunları kısa vadede çözmüş gibi yaparak, sorun-ları iyice içinden çıkılmaz bir noktaya sürükledi. Ancak sağlık hiz-metlerinin özelleştirilmesinin maliyetinin emekçi sınıf ve tabakala-ra yansımaları 2012 yılında başlamaktadır.

AKP'nin sorunları erteleyip büyütürken sorunları çözmüş gibi yaptığı ve böylece emekçi sınıf ve tabakaların bir bölümününin des-teğini sağladığı en önemli alanlardan biri de yüksek öğretimdir.

Türkiye'de üniversite diploması "hayat kurtaran anahtar" olarak görülüyordu. AKP bu olguyu iyi belirledi ve kullandı. AKP iktida-rı döneminde çok sayıda yeni üniversite açıldı. Ayrıca mevcut üni-versitelerin öğrenci kontenjanları da artırıldı. 2002/2003 öğretim yılında 1 milyon 800 bin olan üniversite ve yüksek okul öğrencisi sayısı 2010/2011 öğretim yılında 3 milyon 627 bine yükseldi. Üni-versite hazırlık kurslarına devam eden öğrenci sayısı da hızla arttı. Bu gençler, daha iyi bir yaşam umuduyla, işgücü piyasasına girmek yerine, öğrenciliği sürdürdü ve böylece işsizlik verilerini düşürdü. Aileleri de, üniversite diplomasının bu gençlerin hayatını kurtara-cağı umuduyla, onlara bu olanağı sağlayan AKP'ye destek verdiler. Ancak hesapsız kitapsız, Türkiye'nin nitelikli insan gücü projeksi-yonları yapılmadan artırılan üniversite mezunları işsiz kaldıkça, bu alandaki umut tacirliği de sınırlarına dayandı.

AKP, sosyal devletin yapması gereken bazı işleri yaparak da emekçi sınıf ve tabakaların desteğini aldı ve sessizliğini sağladı.

Her yıl 2.5 milyon hanedeki 4 milyon dolayında vatandaşta çe-şitli biçimlerde yardım sağlandı. Gıda yardımı, barınma yardımı, yoksul öğrencilere eğitim malzemesi ve giyim yardımı, kömür yar-dımı, taşımali öğretimdeki öğrencilere öğle yemeği, ilköğretimde-ki öğrencilere parasız kitap ve benzeri uygulamalardan sayıları 15 milyonu aşan işçi sınıfının üyeleri de yararlandı. Deniz Feneri gibi

bazı dernekler de, halkın katkılarıyla sağlanan olanakları AKP'ye desteğe dönüştürmede etkili bir araç olarak kullandılar.

AKP iktidarları döneminde yandaş müteahhitleri zenginleştir-menin bir aracı olarak da kullanılan çift (bölünmüş) yol yapımı, tra-fikte sağladığı rahatlamayla, araba sayısı artan emekçi sınıf ve ta-bakaların memnuniyetine yol açtı. 2002 yılına kadar yapılan bölün-müş yol uzunluğu 6 bin km iken, 2003-2011 döneminde 13.500 km bölünmüş yol yapıldı.

Diğer taraftan, sıradan bir işçi veya memurun gözünde, iktidar-da çok güçlü bir AKP ve çok etkili bir Başbakan bulunmaktaydı. AKP, özellikle 2007 milletvekili seçimlerindeki başarısından sonra gücünü artırıp daha pervasız bir biçimde sergilemeye başlayınca, bu izlenimi daha da pekiştirdi.

Günümüzde birçok işçi ve memurda, "hükümet istediğini yapa-bilecek kadar güçlüdür" anlayışı yaygındır. Son dönemde AKP'nin çeşitli kanatları arasında yaşanan çelişkiler, bu inancı henüz yika-bilmişi değilirdi.

Siyasal iktidarın ABD, AB ve çeşitli cemaatler tarafından des-teklendiği; TÜSİAD'ın temsil ettiği büyük sermayenin bile AKP'ye teslim bayrağını çektiği; Türkiye'nin siyasetine dönem dönem yön veren Türk Silahlı Kuvvetleri'nin general ve amirallerinin (ve hatta eski genelkurmay başkanının) tutuklanarak "kâğıttan kaplan" olup olmadıklarını tutukevinde tartıştıkları; birbiri ardı sıra kitlesel da-vaların açıldığı ve insanların yıllarca tutuklu kaldığı; AKP'nin dev-letin tüm kademelerini ele geçirecek biçimde kadrolaştığı ve özel-likle yargıyı ele geçirdiği; kitle iletişim araçlarının büyük çoğunlu-ğunun AKP'nin kontrolüne geçtiği; TBMM'deki muhalefet partile-rinin ciddi, etkili ve inandırıcı eleştiriler ve alternatif öneriler geti-remediği; sosyalist/komünist solun çok bölünmüş, güçsüz ve etki-siz olduğu koşullarda ciddi bir mutlak yoksullaşma da yaşanmıyor-sa, sessizlik doğaldır.

Tepkisizliği ve sessizliği bozup, işçi sınıfını eyleme çekecek ve politiklaştıracak olan, yaşanan ekonomik krizin derinleşmesi ve işçi sınıfının gerçek gelirlerine ve diğer hak ve özgürlüklerine önemli ölçüde yansımaları ve AKP'nin ülke içi dengeler ve uluslararası ilişkilerde birbirini ardı sıra kaçınılmaz hatalar yaparak kitlelerin gözünde zayıflamasıdır.

Ayrıca, tüketici kredileri ve kredi kartlarıyla geçmişte yapılan harcamaların günümüzdeki etkileri, sağlık ve eğitim alanlarındaki umut ticaretinin iflasi gibi etmenler de kitlelerin davranışları açısından önemlidir.

Günümüzde işçi sınıfımızın genel sessizliğini veya kendiliğinden güçlü bir kitlesel sınıf hareketinin gelişmesini açıklamada, yukarıdakilere ek olarak diğer bazı etmenler de dikkate alınmalıdır.

İşsizliğin hızla artması bu sessizliğin nedenlerinden biridir. İşsizlerin ekonomik çıkarlarını koruyan güçlü ve etkili bir örgütlenme yoktur. İşsizlerin tepkilerini ancak bir siyasal hareket örgütleyebilir. Diğer taraftan işsizliğin artması, iş sahibi olan işçilerin işsizlikten ürkmemesine ve mecbur kalmadıkça yaşadığı sorunlara tepki göstermemesine neden olmaktadır. Ayrıca, çalışma olanağı bulan birçok insanın yakın çevresindeki bazı işsizlerin de geçimini üstlenmesi, ekonomik açıdan bıçak kemiğe dayanmadıkça tepkinin doğmasını zorlaştırmaktadır.

İşsizlerin sorununa örgütlü işçi sınıfı hareketi ve sınıf kimliği aracılığıyla kısa vadede çözüm bulmak olanaksızdır. Buna karşılık etnik kimliğe dayalı ilişkiler veya cemaat/tarikat ilişkileri, kabullenilen bir kullar hiyerarşisinin en altında bir iş olanağı sağlayabilmektedir. İşsizlik, bu nedenlerle, siyasal bilinci gelişmemiş ve dünyaya geniş bir perspektiften bakmayan işçi/memur kitlelerinin hem iş sahibi, hem de iş arayan kesimlerinde sınıf kimliği ve bilincini geri plana itmektedir.

İşsizliğin sorumlusunun emperyalizm ve kapitalizm olduğunu görmek ve işsizliğin ortadan kaldırılması için emperyalizme ve ka-

pitalizme karşı uzun ve sıkıntılı bir mücadeleden geçmek gerektiğini kavramak ve bunun gereklerini yapmak, çok zor ve risklidir. Kitleler işsizlikle mücadelede kısa vadede risksiz bir biçimde bireysel çözüm sağlamaya çalıştıklarında etik ve inanç ilişkilerini tercih ettikçe ve kullarıyla, kapitalizmi güçlendirerek işsizlik sorununu daha da ağırlaştırmaktadır.

İşçiler ancak sermayedar sınıf karşısında çıkarlarını korumak ve geliştirmek için oluşturulmuş örgütlerde örgütlüye etkili tepki gösterebilir ve gösterir. Bazı örgütler, işçinin/memurun tepkilerini dizginlemek veya denetim altında tutmak için oluşturulmuştur. Bu nitelikteki örgütlenmeler sessizlik eğilimini daha da pekiştirir. AKP döneminde bağlı sendikalara üye işçilerin sayısı 42 binden 515 bine çıkarılan Memur-Sen'in konumu bu niteliktedir.

Bir işyerinde veya bir bölgede yaşayan örgütsüz işçilerin tepkileri genellikle parlayıp sönmeye biçimindedir; kolayca kontrol altına alınır. Tarihimizde eylemlerden örgütlülüğün doğduğu durumlar vardır; ancak bunlar yaygın değildir.

Örgütlülük sendikal ve/veya siyasal alanda olabilir. İşçi sendikalarının üye sayısı sürekli olarak düşmektedir. Kamu çalışanları sendikalarının üye sayısında da duraklama başlamıştır. Siyasal alanda ise işçileri bünyesinde kitlesel olarak toplayabilmiş antiemperyalist ve antikapitalist programlı bir siyasal parti yoktur. İşçi ve kamu çalışanları sendikacılığının işçi sınıfının yalnızca toplam yüzde 14-15'ini kapsayabildiği durumlarda, antiemperyalist ve antikapitalist siyasal partiler de geniş işçi kitlelerini bünyelerinde bir araya getiremezse, örgütsüz kitleden toplumsal tepki beklemek olanaklı değildir. Örgütsüz kitlelerin artan sorunları yanı sıra toplumsal çürümeye (fuhuş, hırsızlık, gasp, kapkaç, rüşvet, vb.), kullar (cemaat/tarikat, aşiret, ağa, sermayedar) ve güçlü olan siyasal partiye (güçlü olduğunu sandığına) yanaşma (biat etme) çabası olur. AKP'nin işçi sınıfının önemli bir bölümünün oylarını alabilmesinin nedenlerinden biri de budur.

Sendikal örgütlerin hataları ve eksiklikleri de işçi sınıfının sessizliğine katkıda bulunmaktadır.

Sendika, tek tek işçilerin göremediği tehdit ve tehlikeleri önceden belirleyebilecek, bunları üyesine anlatabilecek ve üyesini bu konuda harekete geçirebilecek bir önderliğe ve kadrolara sahip olmalıdır. Ancak günümüzde sendikaların çok büyük bir bölümünde bu nitelikte bir önderlik ve kadro yoktur. Sendikal önderliğin ve kadroların bilgi ve bilinç düzeyi düşüktür. Ayrıca, hükümet, sermayedar sınıf ve emperyalizm, sendikal kadroları etkisizleştirmede ve denetimi altına almada etkili araçlar kullanılmaktadır.

Son dönemlerde kitle iletişim araçlarında (medya) sermaye hâkimiyeti ve tekelleşme iyice belirgin hale gelmişti. Son yıllarda ise AKP'nin kitle iletişim araçları üzerindeki doğrudan etkisi arttı.

Sendikalar çeşitli nedenlerle, bir televizyon kanalı kur(a)mamışlar, bir günlük gazete çıkar(a)mamışlardır. Kitle iletişim araçlarının en etkilileri, gerek emperyalizmin hükümete verdiği destek, gerek sermayenin hükümete bağımlılığı nedeniyle, yıllarca hükümeti desteklemiştir. Bu destek, iyimserlik ve hükümetin güçlülüğü havasının pompalanması biçiminde sürdürülmüştür.

Meclis'te temsil edilen güçlü ve inandırıcı bir alternatifin bulunmaması, sınıf bilinci gelişmemiş işçiler açısından umutsuzluğu artırmıştır. Diğer taraftan, AKP'nin kendi yandaşlarına tayin, işe adam alma, terfide öncelik gibi konularda sağladığı yararlar, örgütsüz ve özellikle sigortasız çalışan işçilerin, başarı şansı görmedikleri örgütlü mücadele yerine, iktidardaki partiye yanaşarak sorun çözmeye çalışma eğilimlerini güçlendirmiştir. Sorunlarına çözüm bulabilmek için çeşitli tarikat ve cemaatlara girerek veya etnik kimliğini kullanarak kullarıyla da vardır.

Düşük oranlı enflasyon da işçileri rehavete sürükler. Enflasyon oranının yüzde 30'larda, 40'larda ve hatta daha yüksek düzeylerde seyrettiği dönemlerde işçinin ve memurun sessizliği, gerçek ücretlerin bir yılda yüzde 30, yüzde 40 veya daha yüksek oranda düşmesi anlamına gelir. Bu nedenle, yüksek oranlı enflasyon işçi sınıfının

savunma mekanizmalarını sürekli olarak ayakta ve diri tutar. Düşük oranlı enflasyonda ise (parasal ücretlerin düşürülmesi olasılığının çok düşük olduğu koşullarda) işçilerin ve memurların gerçek gelirlerinin azalma riski düşüktür. Özellikle işsizliğin arttığı kriz dönemlerinde gerçek ücretlerin yılda birkaç puan düşmesi işçinin kitlesel tepkisine yol açmaz.

Türkiye'de yaygın kredi kartı ve tüketici kredisi kullanımının da işçi/memur eylemleri üzerinde olumsuz bir etkisi oldu. Olumsuz etki önce sorun çözmeye çalışmada kredi kartının ve tüketici kredisinin kullanılmasıyla gündeme geldi. Ücreti yetmeyen işçi/memur, ücretini artırmak için başarı şansı belirsiz ve riskli bir mücadeleye girmek yerine, kredi kartına ve tüketici kredisine yüklendi. Birçok kişi çeşitli bankalardan aldığı kredi kartlarını kullanarak satın alma gücünün çok ötesinde harcama yaptı; tüketici kredileriyle ev ve araba sahibi oldu. Kişinin yaşam düzeyi, gerçek ücretlere ilişkin verilerde izlenebilen daha hızlı yükseldi. Ücretlerin gerçek gelirlerindeki değişim, onların yaşam düzeylerini yansıtır olmaktan çıktı. Ancak belirli bir süre sonra, kredi kartı ve tüketici kredisi taksitleri, ücretlerinin gelirlerinin önemli bir bölümüne el koymaya başladı. Ücretle çalışan kişi, kredi kartı ve tüketici kredisi borcunu ödeyebilmek için işine daha fazla bağımlı oldu. Kişinin risk alabilmesi, işten çıkarılma riskini içeren eylemlere katılabilmesi daha da zorlaştı.

Arttığı varsayılan gereksinimlerin karşılanması ve yaşanan sorunların aşılabilmesi için genellikle en ucuz yöntem, şans/kader/talih oyunlarıdır. AKP iktidarları döneminde milli piyango, spor toto, at yarışı ve diğer şans oyunlarında büyük bir artış yaşandı.

Eylem eğiliminin zayıflamasının diğer bir nedeni, eylemlerin etkisinin azalmasıdır. 1989 yılında Bahar Eylemleri'nde bir grup işçinin çıplak ayakla yürüyüş yapması gazetelerin ilk sayfalarında haber olarak yer alabilmişken, günümüzde 20-30 bin kişilik mitingler bile kitle iletişim araçları tarafından "haber" olarak algılan-

makmakta ve kitleye iletilmemektedir. Günümüzde eylemler aracılığıyla taleplerin dile getirilmesi ve "işçi sınıfının gücünün dosta düşmana gösterilmesi" giderek daha da zorlaşmıştır. Kitle iletişim araçlarının sermayenin iyice denetimi altına girmesinin ötesinde, bu eylemlerin "haber" olarak algılanmaması da önemlidir.

İşçi sınıfının günümüzdeki sessizliğinin diğer bir nedeni, örgütlü işçinin yaşlanması ve kıdeminin yükselmesidir. 2012 yılının işçisi, 1989 Bahar Eylemleri'ni gerçekleştiren işçiden 23 yıl daha yaşlıdır. Kamu kesiminde örgütlü işçinin yaşında ve işyeri kıdeminde önemli bir artış söz konusudur. Ayrıca, emekliliği yaklaşan veya emekliliğini hak ederek çalışmayı sürdüren işçi, eylemler konusunda daha ürktür. Diğer taraftan, kamu kesiminin sendikası işçilerinin gerçek ücret düzeyinde henüz önemli düşüşler yaşanmamıştır.

İşçi sınıfının memur statüsünde istihdam edilen kesimlerinin eylem ve tepki eğiliminin azalmasının bazı özel nedenleri bulunmaktadır. Bunun bir nedeni, eylem yorgunluğudur. 1990 yılından beri büyük özveriyle mücadele eden ve çeşitli riskleri göze alan insanlar, bu çabalarına denk gelen somut yararlar elde edememişlerdir. Bazen yeterince düşünülmeden ve ücretlilerin durumu yeterince dikkate alınmadan verilen eylem kararları, kitleyi daha da yormuştur. Diğer taraftan, işçi sınıfının memur ve sözleşmeli personel statülerinde istihdam edilen kesimleri içindeki siyasal farklılıklar önemini büyük ölçüde korumaktadır. Sendikal örgütlülük, bazı istisnalar dışında, siyasal eğilimlere göre bölünmüş durumdadır. Bu durum, ortak eylem geleneğinin yaratılmasını hâlâ engellemektedir. Ayrıca, memur ve sözleşmeli personel statülerinde çalışanların ücretleri düşük olsa da, iş güvenceleri bulunmaktadır. Son dönemde işsiz, sendikası ve sigortasız işçinin, esnafın ve köylünün durumunun hızla kötüleşmesi, düzenli gelir güvencesine sahip olan memurun ve sözleşmeli personelin tepkisini frenlemektedir.

Kamu kesiminde ve özellikle sağlık ve eğitim alanlarında çok farklı statülerde ücretliler bir arada çalışmaktadır. Memur, sözleş-

meli personel, geçici personel, daimi işçi, geçici işçi, taşeron işçisi aynı işyerindedir. Ayrıca son düzenlemelerle, memurlar arasında da önemli farklılıklar yaratılmıştır. Performansa dayalı ücret sistemleri de çalışanları bölmekte ve hatta birbirine düşürmektedir. Özel sektörde ise işçiler, işyerinin işçisi/taşeron işçisi, beyaz yakalı/ma- vi yakalı, sigortalı işçi/kaçak işçi, yerli kaçak işçi/yabancı kaçak iş- çisi gibi bölünmeler yaşamaktadır. Etkisi günümüzde nispi olarak azalmış olsa bile, yabancı kaçak işçiler de sınıf hareketini zayıflatmaktadır. İşçi sınıfındaki bu bölünmeler sınıf içi çelişkileri artırmakta, sınıf hareketini zayıflatmaktadır.

Esnafın ve köylünün durumu giderek kötüleşmektedir. Esnaf, sif- tahsız dükkân kapatmaktan yakınmaktadır. Köylü perişan durumdadır. Ancak, sendikası işçileri ve memurla kıyaslandığında çok daha büyük sıkıntılar yaşayan bu emekçi sınıf ve tabakalar, herhangi bir örgütlü tepki vermemektedir. 2001 krizi sonrasında esnaf eylemleri saman alevi gibi sönmüştür. Köylülüğün tepkisi ise çok sınırlıdır. Toplumun diğer kesimlerinin tepkisizliği, sayıları giderek azalan sendikası işçilerin ve kamu ücretlilerinin tepkisini frenlemektedir.

Yaşanan uluslararası rekabete, Avrupa Birliği ile Gümrük Birli- ği'ne, ekonomik krizlere, artan iş göçe ve işsizliğe ve diğer bazı nedenlere bağlı olarak yerli ve yabancı kaçak işçilik varlığını sürdürmektedir. Yerli ve yabancı kaçak işçilerin sendikalarda örgütlenmesi ve örgütlü bir tepki vermesi olanaklı değildir. Buna karşılık, bu durumdaki işçilerin, ekonomik alanda mücadele amacıyla siyasal düzeyde örgütlenmeleri ve farklı tepkiler geliştirebilmeleri tek seçenektir.

Taşeronluk, işyerindeki ustanın taşeronlaştırılarak işçilerle iliş- kinin küçük birimlerde bu kişiye bırakılması, "sahte kendi hesabına çalışma" olarak nitelendirilen ve gerçekte hizmet akdiyle çalış- ması gereken kişilere götürü (kabala) usulde iş yaptırılması da sınıf kimliğinin ve sınıf bilincinin gelişimini engellemektedir.

Kapitalizm geliştikçe bir taraftan küçük burjuvazinin bazı ke- simlerini tasfiye ederken (bakkal, manav, kasap, kırsal bölgelerde-

ki küçük üreticilerin bir bölümü) diğer taraftan küçük burjuvaziye bu kez sermayeye bağımlı bir biçimde yeniden üretmektedir (kırsal bölgelerde sözleşmeli çiftçilik, kentlerde bazı hizmetleri sunan ve küçük parçaların üretimini gerçekleştiren işletmeler).

Çağrı üzerine çalışma, kiralık işçilik, eve iş verme (evden çalış- ma) türü istihdam biçimleri, işçileri yalnızlaştırmaktadır.

Emekliler ve öğrenciler arasında ücretli olarak çalışanların sayı- sının artması da sınıf hareketinin gelişimini zayıflatmaktadır. Bu biçimde çalışanların genellikle uzun vadeli mücadelelerden kaçınma eğilimindedir.

Geliştirilen sadaka sistemi de çok sayıda işçiyi/memuru/işçi- zi/emekliyi sınıf hareketinden uzaklaştırmaktadır.

Günümüzde işçi ve kamu çalışanı sendikalarının bir bölümünün önderlerinin ve kadrolarının önemli eksiklik, hata ve açıkları (yol- suzluk, çeşitli zaafılar) da tabandaki işçi ve kamu çalışanlarının gü- venini sarsmaktadır.

Sendikaların işçi sınıfına önderlik rolünü gerektiği gibi yapama- malarında bir etmen, tabandan böyle bir zorlamanın gelmemesidir.

Sendikaların büyük bölümünün öncülük görevini yerine getir- memesinde önemli bir etmen, AKP'nin genel seçimlerde ve yerel seçimlerdeki başarısıydı. Sendikacıların bir bölümü, güçlü oldu- ğunu düşündüğü bir siyasal iktidarla bazı ufak tefek sorunları çözebil- mek için, iktidarın işçi sınıfına ve ülkeye verdiği zararları görmez- den gelmeyi tercih ediyordu. Bu ufak tefek sorunların bir bölümü işçinin kısa vadeli çıkarlarına ilişkindi; ikramiyenin zamanında ödenmesi, tayinlerde ortaya çıkan ufak sorunların giderilmesi, işe işçi alımında sendikacıların önerilerinin dikkate alınması gibi ko- nular bu nitelikteydi. Bir de sendikacının çıkarıyla ilgili ufak talepler oluyordu. Bir yakının işe yerleştirilmesi gibi istekler de günde- me gelebiliyordu. AKP'nin bu konulardaki ufak tefek yararları, AKP'nin bir bütün olarak işçi sınıfına karşı yürüttüğü saldırıya karşı açık tavır alışı engelliyordu.

Bu dönemde AKP, kamu kesiminde örgütlü iken hükümete mu- halefet eden sendikalara karşı yandaş sendikaları destekledi.

Ayrıca, iktidarın sendikal örgütlenmeye müdahalesinin başka araçları da vardır.

İşçi sendikalarının faaliyet göstereceği işkolları ile kamu çalışa- nı sendikalarının faaliyet göstereceği hizmet kolları, kanunla belir- lenir. Hükümet, işkolları ve hizmet kollarını belirleyerek, bunların içeriğine ilişkin tüzükleri çıkararak, bir işyerinin hangi işkoluna girdiğine karar vererek sendikaları etkileyebilir. İşçi sendikalarında ise yüzde 10 barajının geçilip geçilmediğine karar verilmesinde ve işyeri veya işletme yetkilerinin çıkarılmasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilidir.

Bu dönemde yukarıda belirtilen yöntemlerin bazıları kullanıla- rak sendikal alanda baskılar uygulandı; bazı sendikalar bu araçlar- la "terbiye edildi", kontrol altına alındı.

Bu yıllarda hükümetler, sendikalara bazı maddi çıkarılar sağla- yabiliyordu.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın elindeki ceza parala- rı, sendikalara aktarılıyordu. Bakanlık, Avrupa Birliği'nden sağla- nan projeler yoluyla da sendikalara para sağlayabiliyordu. Ayrıca çeşitli ülkelerden ve Soros'un örgütü gibi çeşitli vakıflardan (yasa- lar çiğnenerek) para alınmasına da ses çıkarmıyordu.

Hükümet ayrıca elindeki bazı olanakları kullanarak sendikaları üstü kapalı bir biçimde tehdit edebiliyordu.

Hükümetin silahlarından biri, yolsuzluk ve usulsüzlük iddiala- rıydı. Türkiye'de bazı sendikalarda bazı yöneticiler hakkında bası- na yansıyan veya sendikaların denetleme kurulu raporlarında dile ge- tirilen iddialar, bazı sendikacıların büyük tazminatlar ödemesine ve cezalandırılmasına yol açabilecek kadar ciddi idi. AKP'ye karşı açık tavır alınmamasında önemli nedenlerden biri, yolsuzluklar konusunda aba altından sopa gösterilmesiydi.

Bu silahın bir başka biçimi, bazı sendikacıların kumar, içki, kadın ve diğer başka alanlardaki zaaflarının tespit edilmesi ve belgelenmesi sonrasında, doğrudan şantaj yapılmasıdır.

Sendikaların bir bölümünde yüksek hizmet ödenekleri ödenmektedir. Hizmet ödeneği, esasında kıdem tazminatı niteliğindedir; ancak bazı sendikalar kıdem tazminatı konusunda getirilmiş olan kanuni kısıtlamaları dikkate almadan, sendika yöneticilerine her genel kurul öncesinde çok yüksek miktarlarda hizmet ödeneği vermektedir. Bu konuda kısıtlayıcı yargı kararları olmasına karşın, bu uygulama devam etmektedir. Bu konu dönem dönem bazı gazeteler aracılığıyla gündeme getirilerek, sendikacılar uygun biçimde uyulmaktadır.

Ancak günümüzde köklü değişimler gündemdedir.

Kapitalizmin üçüncü küresel krizi etkilerini artırmaktadır.

ABD emperyalizmi de Avrupa Birliği emperyalizmi de, hem ekonomik hem de siyasi alanlarda büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Türkiye de küresel krizin etkilerini 2012 yılında daha fazla hissedecektir.

Türkiye'nin yağma ve talana dayalı kapitalizmi, özellikle cari açık konusunda yaşadığı büyük sorunlar nedeniyle, 2012'de büyük sıkıntılar yaşayacaktır. Emperyalizm, ekonominin bu hassas durumunu kullanarak, Türkiye'yi Ortadoğu bataklığında taşeron olarak kullanma çabalarını yoğunlaştıracaktır.

Bütün bu gelişmeler, 2002 yılı sonundan 2012 başlarına kadar büyük ölçüde sürdürülebilir düzenin çökmesi, başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm emekçi sınıf ve tabakaların yaşam düzeylerinde önemli düşüş tehditlerinin ve düşüşlerin yaşanması demektir.

AKP'nin ve emperyalizmin, Türkiye'de demokratik devrimi (ulus-devleti, milleti ve özgür yurttaşı) yeni bir anayasayla yok etme girişimleri, emperyalizmin ve Türkiye kapitalizminin büyük buhranıyla zamandaş olarak gelişecektir.

İşçi sınıfımızın demokratik devrime sahip çıkması ve yeni anayasa girişimlerine karşı açık tavır alması ancak bu iki sürecin örtüşmesiyle mümkün olacaktır. Bu iki süreç, 2012 yılından itibaren örtüşecektir.

Bu nedenle, Anayasa Forumları temelinde demokratik devrime sahip çıkılması ve daha da geliştirilmeye çalışılması mücadelesiyse, önümüzdeki dönemde gelişecek sınıf mücadelesi örtüşecektir.

İşçi sınıfımız, tarihinde ilk kez (politikayla sınıf çıkarları temelinde doğrudan uğraşmaktan ve yaşam düzeyinin geriletmesine karşı direnmekten başka hiçbir çıkar yolu ve çaresi kalmadığında mecburen) demokratik devrimin korunması ve geliştirilmesi mücadelesinde ciddi biçimde yer alacak, soruna sınıf kimliği temelinde yaklaşacak ve uygun siyasal önderliğin etkili olabilmesi durumunda sınıf çıkarları doğrultusunda davranacaktır.